

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A. F.**, bývajúcej v **S.**, zastúpenej v dovolacom konaní JUDr. **L. P.**, advokátom v **B.**, proti odporkyni **A. C.**, bývajúcej v **S.**, **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 16 C 21/1999, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 4. decembra 2006, sp.zn. 10 Co 144/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľky **o d m i e t a .**

Odporkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava rozsudkom (v poradí druhým) zo dňa 7. februára 2006, č.k. 16 C 21/99-289, zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, uzavretej medzi účastníkmi o prevode 1/2-ice nehnuteľnosti, zapísanej na LV č. X. – parcely č. X., X., X., X., X., X., X. v k.ú. H.. Navrhovateľku zaviazal zaplatiť trovy konania 138 873 Sk. Navrhovateľka návrh odôvodnila tým, že s manželom a manželom odporkyne uzavreli dňa 31.7.1997 zmluvu o budúcom záväzku, v zmysle ktorej sa dohodli, že za predpokladu doriešenia ich vzájomných vzťahov z podnikateľskej činnosti, dôjde k podpísaniu kúpnej zmluvy na sporné nehnuteľnosti a to z navrhovateľky na odporkyňu. Súčasťou zmluvy bola podmienka, že navrhovateľka podpíše kúpnu zmluvu v prospech odporkyne s tým, že zmluva bude postúpená na vklad do doby splnenia záväzkov manžela odporkyne voči navrhovateľke a jej manželovi. K splneniu záväzkov manžela odporkyne voči navrhovateľke a jej manželovi nedošlo. Ku vkladu do katastra došlo. Neplatnosť zmluvy opierala o skutočnosť, že ku vkladu došlo v rozpore so zmluvou – bez toho, aby došlo

k splneniu záväzku. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný. Predmetom konania malo byť vyslovenie neplatnosti kúpnej zmluvy, uzavretej spolu so zmluvou o budúcom záväzku. Táto zmluva však nespĺňala náležitosti v zmysle § 50a Občianskeho zákonníka, nakoľko v zmysle tohto ustanovenia bolo potrebné dohodnúť všetky podstatné náležitosti budúcej zmluvy. Podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy je okrem iného aj riadne označenie účastníkov, predmetu zmluvy, cena predmetu zmluvy a podpis, ktorý absentoval u účastníkov zmluvy. V danom prípade súd mal za to, že navrhovateľka dôvodnosť svojho nároku nepreukázala. Predovšetkým riadne nepreukázala a nezdôvodnila naliehavosť svojho právneho záujmu na určovanom návrhu, ktorá podmienka bola pre úspešnosť návrhu prvoradá a smerodajná. Nepreukázala tiež, že by konala v nejakom omyle, pričom riadne ani nešpecifikovala, v čom mal omyl spočívať. V konaní ani svoje tvrdenie o uvedení do omylu nepreukázala. Kúpna zmluva bola uzavretá riadne, pričom ustanovenie „o odklade návrhu na vklad do katastra“ bolo neurčité a všeobecné. Rovnako navrhovateľka nepreukázala žiadnu tieseň, ktorá by mala ovplyvniť uzavretie zmluvy. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľky rozsudkom zo dňa 4. decembra 2006 sp.zn. 10 Co 144/2006, rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a v časti trov konania zmenil tak, že navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporkyni náhradu trov konania vo výške 96 744 Sk k rukám jej právneho zástupcu do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 35 052 Sk k rukám jej právneho zástupcu do troch dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka počas odvolacieho konania navrhla pripustiť zmenu návrhu a žiadala určiť, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností vedených Katastrálnym úradom T., Správou katastra T., zapísaných na LV č. X., parc. č. X. – zastavaná plocha o výmere 2443 m², X. – zastavaná plocha o výmere 582 m², X. – zastavaná plocha o výmere 152 m², X. – zastavaná plocha o výmere 579 m², X. – zastavaná plocha o výmere 258 m², X. – zastavaná plocha o výmere 147 m², X. zastavaná plocha o výmere 16200 m², nachádzajúcich sa v k.ú. O., v podiele 1/2-ice. Dospel k záveru, že ako v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, tak aj v konaní o určenie vlastníckeho práva, je dokazovanie zamerané na posúdenie platnosti, resp. neplatnosti uzatvorenej kúpnej zmluvy, a preto výsledky doterajšieho konania mohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. S poukazom na to na odvolacom pojednávaní dňa 19.9.2006 uznesením navrhnutú zmenu návrhu pripustil. Navrhovateľka neplatnosť uzatvorenej kúpnej zmluvy odôvodňovala

konaním pod tlakom bezprávnej vyhrážky, konaním v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, ako aj konaním v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre uskutočnenie úkonu rozhodujúca. Právnym zástupcom odporkyne bola upovedomená, že k podaniu návrhu na registráciu kúpno-predajnej zmluvy dôjde až po splnení záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o budúcom záväzku, pričom navrhovateľka mala konať pod značným tlakom, keď právny zástupca odporkyne, ako aj manžel odporkyne jej uviedli, že v prípade, ak nedôjde k podpísaniu kúpnej zmluvy, príde o všetko, a to i o obrúčku, napriek tomu, že táto je z exekúcie vyňatá. Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľka neunesla dôkazné bremeno svojich tvrdení preukazujúcich neplatnosť uzatvorenej kúpnej zmluvy. Z obsahu spisového materiálu nevyplývalo, že by navrhovateľka konala pod vplyvom bezprávnej vyhrážky zo strany právneho zástupcu odporkyne a manžela odporkyne, pretože títo sa len domáhali vrátenia pôžičky poskytnutej za účelom zaplatenia kúpnej ceny za predmetné nehnuteľnosti zo strany odporkyne a jej manžela navrhovateľke. Hrozbu prípadnou exekúciou nemožno považovať za bezprávnu vyhrážku a konanie právneho zástupcu odporkyne a manžela odporkyne nemožno považovať za protiprávne. Kúpna zmluva nebola uzatvorená ani v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, vzhľadom na to, že navrhovateľka dostatočným spôsobom nešpecifikovala existenciu tiesne a súčasne nebola splnená kumulatívna požiadavka uzavretia zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok s poukazom na to, že dohodnutá kúpna cena za spoluvlastnícky podiel bola v súlade s kúpnu cenou zaplatenou pri nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu. Za splnenia podmienok uzavretia zmluvy v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok mal účastník právo od zmluvy odstúpiť, k čomu v danom prípade nedošlo. V prejednávanej veci navrhovateľka nekonala ani v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá bola pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, pretože okruh účastníkov zmluvy o budúcom záväzku a kúpnej zmluvy nebol totožný a odporkyňa, ktorá nebola účastníčkou zmluvy o budúcom záväzku a o uzavretí tejto zmluvy sa dozvedela neskôr, omyl navrhovateľky nevyvolala a objektívne o ňom nevedela. Nebola naplnená teda tak objektívna stránka – existencia podstatného omylu, ako aj subjektívna stránka druhého účastníka – vedomosť o existencii omylu. V posudzovanom prípade podľa názoru odvolacieho súdu išlo o omyl v pohnútke, v motíve urobenia právneho úkonu, čo však nemožno považovať za dôvod neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy. V časti náhrady trov konania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti trov konania nie je správny a je potrebné ho zmeniť. Pri poskytovaní úkonov právnych služieb za účinnosti vyhlášky č. 240/1990 Zb. a vyhlášky č. 655/2004 Z.z. bolo potrebné vychádzať z toho, že hodnotu veci nemožno vyjadriť v peniazoch a sadzba

tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 200 Sk (§ 13 ods. 6 vyhl.č. 240/1990 Zb.), prípadne 1/13 výpočtového základu (§ 11 ods. 1 vyhl.č. 655/2004 Z.z.), preto rozhodnutie o náhrade trov právneho zastúpenia nebolo správne. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dňa 23. februára 2007 dovolanie navrhovateľka. Namietala, že odvolací súd sa dopustil pochybenia, ktoré kvalifikovala ako vadu v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p., ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázala na to, že odvolací súd v odvolacom konaní pripustil zmenu návrhu, a následne rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Pripustenie zmeny návrhu na začatie konania malo byť dôvodom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa, alebo na jeho zmenu odvolacím súdom. Poukázala na to, že rozhodnutím súdu bola porušená zásada dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania, keď vo veci samej v intenciách zmeneného návrhu rozhodoval len jediný súd a to súd odvolací. Takýmto spôsobom bola navrhovateľke i odňatá možnosť konať pred súdom s poukazom na § 237 písm.f/ O.s.p., ktorý dovolací dôvod, bol podľa navrhovateľky tiež daný. Namietala i nesprávne právne posúdenie veci, ktoré dôvody podrobne rozviedla v dovolaní.

Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že navrhovateľka nerozlišuje inštitút zmeny návrhu od zmeny petitu návrhu a vytvára variácie bez ohľadu na vykonané dokazovanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. v znení do 1. júla 2007 (ďalej len O.s.p.), podľa ktorého je s poukazom na ustanovenie § 372o zák.č. 273/2007 Z.z. potrebné vec právne posúdiť, dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení odvolací súd nezistil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na tú skutočnosť, že podľa ustálenej súdnej praxe skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p. Tak isto je to aj s tvrdením navrhovateľky o tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí tzv. inou vadou konania.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v prejednávanej veci sa nejednalo o tzv. prekvapujúce rozhodnutie odvolacieho súdu a nedošlo ani k porušeniu práva na spravodlivú ochranu práv a záujmov účastníka konania – navrhovateľky (tzv. fair process).

O porušenie zásady dvojinštančnosti konania ide vtedy, ak odvolací súd rozhodol o inom predmete konania, než o ktorom rozhodol súd prvého stupňa, t.j. ak sú skutkové a právne predpoklady obidvoch nárokov v konaní upravených aspoň čiastočne rozdielne a nejedná sa o rozdielnu formuláciu žalobného návrhu.

V prejednávanej veci odvolací súd pripustil zmenu návrhu s poukazom na ustanovenie § 95 ods. 1, 2 O.s.p., v zmysle ktorého navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd pri úvahe o tom, či bude súhlasiť so zmenou návrhu, môže zvažovať iba to, či výsledky doterajšieho konania (ako celku) môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Ak tomu tak je, musí so zmenou návrhu súhlasiť. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku správne uviedol, že v prejednávanej veci, či bol žalobný petit uvedený ako určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností alebo určenie vlastníctva k tým istým nehnuteľnostiam, bolo dokazovanie súdu zamerané na posúdenie platnosti predmetnej kúpnej zmluvy. Tak prvostupňový súd, ako aj odvolací súd, túto kúpnu zmluvu vyhodnotili ako platnú, a to z rovnakých dôvodov, čo viedlo k zamietnutiu návrhu navrhovateľky v konaní pred súdom prvého stupňa a tak isto k potvrdeniu zamietajúceho výroku rozsudku súdu prvého stupňa zo strany odvolacieho súdu. Nešlo preto o porušenie dvojinštančnosti súdneho konania a navrhovateľke z tohto dôvodu nebolo ani odňaté právo na konanie pred súdom.

Odňatím možnosti konať v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu nezistil, že by navrhovateľke nejakým závadným procesným postupom súdu bola znemožnená realizácia procesných práv,

priznaných jej procesným predpisom a preto vo vzťahu k navrhovateľke nedošlo postupom odvolacieho súdu k odňatiu možnosti pred ním konať.

Navrhovateľka v dovolaní namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky v súlade s § 218 ods. 1 písm.c/ v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Dovolací súd nepriznal odporkyni ako úspešnej účastníčke náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. júna 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :